

Regionala utvecklingsnämnden – yttrande över revisorernas fördjupade granskning om Region Västerbottens ägarstyrning av kommunala bolag

RUN 159-2022

EY har på uppdrag av revisionen genomfört en granskning av regionens ägarstyrning av kommunala bolag. Granskningen avser regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden.

Yttrande med uppgifter om åtgärder ska lämnas till revisionskontoret senast 30 september 2022.

Nedan återfinns dels kommentarer avseende de rekommendationer som revisionen överlämnat, samt förtydligande information som regionala utvecklingsnämnden överlämnar till revisionen samt regionfullmäktige.

Svarsformulär

Regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden behöver förtydliga hur regionen ska styra och kontrollera sina bolag. Bland annat genom att tydliggöra:

- Vilket ansvar regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden har för ägarstyrningen av bolagen.
- Vilket uppdrag som förvaltningscheferna har för ägarstyrningen. Styrelsen behöver säkerställa ett aktivare ledarskap från förvaltningscheferna.
- Hur ägarstyrningen ska vara organiserad och genomföras inom respektive förvaltning.

Regionala utvecklingsnämnden vidtar följande åtgärder:

Ansvar finns beskrivet i regionstyrelsens, respektive regionala utvecklingsnämndens reglementen. Inför kommande mandatperiod kommer reglementena att ses över. För att ytterligare tydliggöra ansvarsförhållanden avseende specifika bolag, kommer reglementen att ses över i syfte att föreslå regionfullmäktige besluta om anvisning av bolag där Region Västerbotten har ett ägarförhållande till berörd nämnd. Det vill säga, den nämnd vars ansvarsområde utgör hemvist för bolaget ifråga.

Utöver uppdrag och ansvar som regleras i reglementen, så förtydligas Region Västerbottens avsikt med ägande av bolag i regionövergripande dokument såsom ägarpolicy mm, oaktat vilken nämnd som innehar uppdraget från regionfullmäktige att utöva ägarrollen.

Regionala utvecklingsnämnden har uppdragit till förvaltningen att ta fram förslag till instruktion till regionala utvecklingsdirektören (RUD) som utvecklar och förtydligar de uppdrag som åvilar RUD som närmast ansvarig tjänsteperson inför regionala utvecklingsnämnden. Instruktionen, som bland annat utgår från regionala utvecklingsnämndens reglemente, kommer därmed även att omfatta uppdraget att utöva ägarrollen som lämnats till nämnden.

Vad gäller punkt 3, delar nämnden revisionens synpunkter om vikten att ägarstyrningen ska vara organiserad och genomföras inom respektive förvaltning.

Ett regionövergripande utvecklingsarbete pågår, som syftar till att tydliggöra ägarstyrningen mellan förvaltningarna. Med utgångspunkt i det arbetet, kommer även förslag till förtydligande av organisering av ägarstyrning inom regionala utvecklingsförvaltningen att tas fram.

Förstärkning med dedikerade personella resurser med uppdrag att samordna och administrera ägarstyrningen inom regionala utvecklingsförvaltningen är en grundläggande förutsättning för att detta ska vara möjligt och långsiktigt hållbart att hantera inom regionala utvecklingsförvaltningen. Dessa behov lyfts och hanteras i särskild ordning.

Regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden behöver säkerställa en mer aktiv ägarstyrning i dialogerna med bolagen.

Regionala utvecklingsnämnden vidtar följande åtgärder:

Regionala utvecklingsnämnden delar revisionens bedömning såtillvida att nämnden ser dialog med bolagen som en viktig förutsättning för en aktiv ägarstyrning. Ägarstyrningen utövas dock genom den formella ägarstyrning som utgörs exempelvis av ägardirektiv och bolagsordning. Dialogerna ger en möjlighet att utveckla och förtydliga ägarnas avsikter, föra dialog om exempelvis utmaningar, viktiga framtidsfrågor och tolkningar.

Regionala utvecklingsnämnden fortsätter utveckla former för dialog med de bolag vars verksamhet faller inom regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde. Nämnden vill understryka att de dialoger som sker – av formell likväl som informell karaktär – förs i ett flertal sammanhang, och att många av de dialoger som förs inom ramen för den informella ägarstyrningen inte alltid dokumenteras genom minnesanteckningar eller motsvarande.

Nämnden är vidare av meningen att alltför styrda former för dialog riskerar att minska bolagens möjligheter att vara delaktiga i utformandet av dialoger och vad som där lyfts, en alltför stark formaliserad styrning av innehållet i dialogerna kan även riskera att minska möjligheterna att anpassa dialoger utifrån behov och vilka frågor som är aktuella att lyfta vid aktuell tidpunkt.

Regionstyrelsen behöver utveckla formerna för sin förstärkta uppsiktsplikt. Regionstyrelsen behöver bland annat säkerställa mer genomarbetade underlag inför styrelsens bedömningar av om verksamheterna i bolagen har genomförts i enlighet med kommunala ändamål och kommunala befogenheterna. Regionstyrelsen bör också se till att styrelsen lämnar sina bedömningar till fullmäktige i tid så att fullmäktige får möjlighet att ta hänsyn till dessa i direktiven inför bolagsstämmorna.

Regionala utvecklingsnämnden vidtar följande åtgärder:

Se regionstyrelsens yttrande.

Kommentarer i övrigt

Regionala utvecklingsnämnden vill även förtydliga, under stycke 2.Inledning, att Region Västerbotten har ett helägt bolag, Länstrafiken i Västerbotten AB. Övriga bolag är delägda.

Vad gäller reglering av dialoger samt genomförda dialoger så förtydligas syfte och innehåll med bolagsdialoger med regionala utvecklingsnämnden i instruktioner och inbjudan till dialog som skickas ut till berörda bolag inför dessa tillfällen (se bifogat exempel Inbjudan till bolagsdialog med regionala utvecklingsnämnden). I inbjudan förtydligas även dokument som efterfrågas som underlag inför bolagsdialoger. Har underlag redan skickats in, uppmanas bolagen bortse från dessa. Syftet med att lista efterfrågade dokument, är att utgöra ett stöd för bolagen ifråga och tydliggöra vilka dokument som utgör underlag för dialogerna.

Likaså förtydligas innehåll och syfte med de ägardialoger som kombineras med ägarsamråd för kulturbolagen i de inbjudningar/kallelser som skickas till bolagen inför dessa möten, och där del av den avsatta tiden viks till ägardialog mellan bolag och samtliga närvarande ägare.

Vid dessa dialoger har Region Västerbotten företräts av ombud som utsetts av regionfullmäktige genom beslut i valärenden.